

ΣΧΟΛΙΑ

Τò Κυπριακò σὲ νέα φάση

Τò Κυπριακò στοὺς μῆνες πὺ πέρασαν ἦταν πάντα τὸ ὑπ' ἀριθμὸν ἓνα θέμα πὺ ἐκυριάρχησε στὴν ἐθνική μας ζωή.

Οἱ βομβαρδισμοὶ τῆς Μανσούρας, μὲ τὸ ἀπαίσιον φῶς τῶν «MADE IN USA» βομβῶν ναπάλμ, ἐφώτισαν τὸ ρόλο τῶν «συμμάχων» μας πὺ ἐπρομήθευσαν στοὺς Τούρκους ἀκόμα καὶ καινούργια ἀεροπλάνα γιὰ τὴν ἐπίθεση. Μὲ τοὺς βομβαρδισμοὺς αὐτοὺς τὸ ΝΑΤΟ προσπάθησε νὰ κάμψει τὴν ἀντίσταση τῶν Κυπρίων καὶ νὰ τοὺς ἐξαναγκάσει νὰ δεχτοῦν τὴν «ένωση» ὄχι μὲ τὴν Ἑλλάδα ἀλλὰ μὲ τὶς βάσεις τοῦ ΝΑΤΟ σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴ διχοτόμηση καὶ τὴ δημιουργία τουρκικῆς ἐπικράτειας καὶ βάσης στὴν Κύπρον. Καὶ δυστυχῶς σ' αὐτὴ τὴν προσπάθεια τοὺς βοήθησε ὑπουργὸς τῆς Ἑλληνικῆς Κυβέρνησης μὲ τὰ ταξίδια του στὴν Κύπρον στὶς πιὸ κρίσιμες ὥρες.

Παράλληλα ἐσωτερικὲς δυνάμεις ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα, προσπάθησαν μὲ κάθε τρόπο νὰ ἀνατρέψουν τὴν Κυβέρνηση πὺ δὲν «ἐκλείνει» τὸ Κυπριακὸ καὶ νὰ φέρουν στὴν ἐξουσία τὶς πολιτικὲς ἐκεῖνες ομάδες πὺ θὰ ἐκτελοῦσαν πρόθυμα τὶς ἐντολὲς τῶν συμμάχων γιὰ νέα Ζυρίχη. Ἡ προσπάθεια αὐτὴ πὺ συνδυάστηκε μὲ τὴν ἀντεθνικὴ ἐπίθεση κατὰ τῆς δραχμῆς, δείχνει ὅτι ἡ δεξιὰ μὲ μερίδα τῆς ὀλιγαρχίας εἶναι πάντα πρόθυμες νὰ θυσιάσουν τὴν Ἑλλάδα γιὰ τὰ ἄνομα συμφέροντά τους. Τὰ «Σύγχρονα θέματα» εἶχαν γράψει σὲ προηγούμενον ἄρθρον τους ὅτι τὸ Κυπριακὸ εἶναι ἡ λυδία λίθος τῆς ἐξωτερικῆς μας πολιτικῆς. Οἱ πρόσφατες ἐξελίξεις ἀποδείχνουν ὅτι εἶναι ἀκόμα καὶ ἄξονας τῆς ἐσωτερικῆς μας πολιτικῆς. Μὲ τὴν Κύπρον εἶναι οἱ δημοκρατικὲς καὶ ζωντανὲς δυνάμεις τοῦ ἔθνους. Ἐνῶ ἡ δεξιὰ, διαδίδει ἔντεχνα σὲ ἰδιωτικὲς συζητήσεις ὅτι δὲν πρέπει τὸ ὄχτῶ ἑκατομμύρια τῶν Ἑλλήνων νὰ χαθοῦν γιὰ τὶς πεντακόσιες χιλιάδες τῶν Κυπρίων.

Στὴν ὀλομέτωπη αὐτὴ ἐπίθεση, ἡ Κυπριακὴ ἡγεσία μὲ τὴν συμπαράσταση τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, κράτησε ἀποφασιστικὴ στάση καὶ ἔσωσε τὴν Κύπρον ἀλλὰ καὶ τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν κοπαστροφή.

Μὲ τὸ ταξίδι τοῦ Μακάριου στὴν Αἴγυπτον καὶ τὶς διαπραγματεύσεις τῆς Μόσχας, ἡ Κύπρος στηρίχτηκε στὶς δυνάμεις πὺ ἀποτελοῦν τὴν καλύτερη ἐγγύηση γιὰ τὴ λύση τοῦ Κυπριακοῦ σύμφωνα μὲ τοὺς ἐθνικοὺς μας πόθους. Ἡ δήλωση τοῦ Μακαρίου στὴν Αἴγυπτον, πῶς ἡ Κύπρος δὲν θέλει ξένες βάσεις, ὅποιο καὶ ἂν εἶναι τὸ μέλλον τῆς ξεκαθάρισε ἀποφασιστικὰ τὰ πράγματα. Ἐπίσης τὰ τελευταῖα εἰρηνευτικὰ μέτρα τῆς Κυπριακῆς Κυβέρνησης ξεσκέπασαν τοὺς στοσιαστὲς. Καὶ ἔτσι: σήμερον ἡ σύμφωνη μὲ τοὺς ἐθνικοὺς πόθους λύση τοῦ Κυπριακοῦ βασίζεται σ' αὐτὲς τὶς γραμμὲς: Στηριξη στὴ βοήθεια τῆς Ἑλλάδας (ὄχι ὅμως μὲ ταλαντεύσεις καὶ συμβιβασμοὺς) καὶ τῶν σοσιαλιστικῶν καὶ ἀδεσμεύτων χωρῶν, γιὰ τὴν ἀπόκρουση ἐχθρικῆς ἐπίθεσης. Προσφυγὴ στὴ Γενικὴ Συνέλευση τοῦ ΟἴΕΕ γιὰ τὴν ἀναγνώριση τῆς ἀδέσμευτης ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς εὐτοδιάθεσης τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ. Διεθνῆς συμφωνία γιὰ τὴν ἀποστρατιωτικοποίηση καὶ τὴν κατάργηση τῶν ξένων βάσεων στὴν Κύπρον. Καὶ δημοψήφισμα γιὰ τὴν ἔνωση μὲ τὴν Ἑλλάδα.

Στὸ διεθνῆ στίβο τοῦ ΟἴΕΕ θὰ δοθεῖ γύρω ἀπὸ τὸ Κυπριακὸ μεγάλη μάχη. Καὶ ἐκεῖ θὰ φανοῦν γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ ποιοὶ εἶναι οἱ πραγματικοὶ φίλοι καὶ ποιοὶ οἱ ἐχθροὶ τῆς Κύπρου καὶ τῆς Ἑλλάδας.

Ο κ. Παπανδρέου και η Έθνική Αντίσταση

Αποτελούν ζήλο για τον κ. Παπανδρέου οι δηλώσεις του σχετικά με την εθνική μας αντίσταση. Παίρνοντας αφορμή από τις εκδηλώσεις που οργανώνει ένα από τα πολιτικά κόμματα της χώρας, ο κ. πρωθυπουργός, με φρασεολογία που δείχνει τουλάχιστον έλλειψη ψυχραιμίας, παραβιάζει την ιστορική αλήθεια και επιχειρεί να μηδενίσει τη σημασία της αντίστασης στη ζωή της χώρας και το ρόλο της στον αγώνα έναντι του κατακτητή.

Τα γεγονότα της πρόσφατης ιστορίας μας αξιολογούνται διαφορετικά από τους μελετητές τους και τους ιστορικούς, ανάλογα με την τοποθέτησή τους. Και φυσικά υπάρχουν οι επικριτές της αντίστασης. Είναι οι έχθροί της στον καιρό της κατοχής, εκείνοι που βρέθηκαν κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο στο στρατόπεδο του κατακτητή και που ένα μεγάλο μέρος τους δυστυχώς επέζησε πολιτικά με την ξένη υποστήριξη, για να μπορεί να βάλει και σήμερα έναντι της από τις θέσεις των πολιτικών σχηματισμών της δεξιάς.

Αλλά το έργο της εθνικής μας αντίστασης είναι επίσημα ανεγνωρισμένο από τους συμμάχους στον καιρό της κατοχής και από τον ίδιο τον κ. πρωθυπουργό και εκτιμάται όπως του αξίζει από κάθε καλόπιστο παρατηρητή. Κυρίως όμως δεν έχασε την εκτίμησή του, ούτε πρόκειται ποτέ να λησμονηθεί από τον Έλληνα λαό, που δημιούργησε την αντίσταση και πρόσφερε σ' αυτήν ανυπολόγιστες θυσίες.

Κάποτε, που η εθνική μας αντίσταση θα μελετηθεί με μεγαλύτερη ψυχραιμία, θα πάρει τη θέση της στη νεώτερη ιστορία του τόπου, σαν μια από τις πιο λαμπρές σελίδες της. Τα ιδανικά που την ενέπνεαν θα φρονηματίζουν τις επερχόμενες γενεές. Κι' αυτό γίνεται σήμερα σ' όλες τις άλλες χώρες...

Σε ό,τι έχει σχέση με την επιστήμη και την επιστημονική έρευνα, όσοι έζησαν την κατοχή και τα πρώτα χρόνια μετά την απελευθέρωση, θυμούνται πώς στον καιρό της κατοχής κι' ανάμεσα στις αναρίθμητες δυσκολίες του σκληρού αγώνα έναντι των κατακτητών, η αντίσταση προσανατόλισε —κι' αυτό συνεχίστηκε μετά την απελευθέρωση— τους Έλληνες επιστήμονες προς τη μελέτη των νεοελληνικών προβλημάτων και την αναζήτηση των κατευθύνσεων και των λύσεων που θα έβγαζαν τη χώρα από την καθυστέρηση και θα δημιουργούσαν υψηλό βιοτικό και εκπολιτιστικό επίπεδο για τον Έλληνα λαό.

Οι δηλώσεις του κ. πρωθυπουργού απέτελεσαν πρόκληση στο δημόσιο αίσθημα. "Οχι μονάχα γιατί από αυτές λείπει η αντικειμενική θεώρηση των γεγονότων, αλλά και γιατί αποτελούν συνέχιση μιας συστηματικής προσπάθειας που γίνεται μεταπολεμικά για να μηδενισθεί το έργο της αντίστασης. Γιατί, ακόμα, με τον εμπρηστικό τους τόνο, κάθε άλλο παρά συμβάλλουν στην αποκατάσταση της ομαλότητας και της ενότητας του λαού.

Ο κ. Παπανδρέου πρέπει να καταλάβει κάποτε, πώς ο κίνδυνος για τη δημοκρατία και την προκοπή του τόπου δεν προέρχεται από τις δυνάμεις της αντίστασης, αλλά, αντίθετα, από τους έχθρους της και αποκλειστικά από αυτούς.

Οι ελληνοβουλγαρικές συμφωνίες

Στις 17 Σεπτεμβρίου η ελληνική Βουλή έπακύρωσε σύμφωνα τις ελληνοβουλγαρικές συμφωνίες, που είχαν καταρτισθεί και μονογραφηθεί στη Σόφια στις 29 Ιουλίου και υπογράφηκαν αργότερα πανηγυρικά στην Αθήνα από τους υπουργούς των Έξωτερικών των δύο χωρών. Έτσι τερματίστηκε μια μακρόχρονη ανώμαλη κατάσταση που επικρατούσε στις ελληνοβουλγαρικές σχέσεις κατά τη μεταπολεμική περίοδο.

Η έξομάλυνση και ρύθμιση των έκκρεμων ζητημάτων και η αποκατάσταση σχέσεων καλής γειτονίας μεταξύ των δύο χωρών, απέτελεσε ένα σημαντικώτατο διπλωματικό γεγονός στα Βαλκάνια και γενικότερα χαιρετίστηκε και από τις δύο πλευρές με ιδιαίτερη ικανοποίηση και ανακούφιση. Σωστά υπογραμμίστηκε από τους αρμοδίους παραγοντες και των δύο χωρών ότι πέραν των άμοιβαίων οικονομικών ωφελγημάτων (ρύθμιση σημαντικωτάτων οικονομικών, εμπορικών, τεχνικών, συγκοινωνιακών, υδρονομικών κλπ.

ζητημάτων), που εξασφαλίζονται, οι συμφωνίες αποτελούν σοβαρή συμβολή για την ειρήνη στα Βαλκάνια και γενικότερα.

Οι ελληνοβουλγαρικές συμφωνίες αποτελούν μια επί πλέον επιβεβαίωση για την δυνατότητα και αναγκαιότητα της ειρηνικής συνύπαρξης ανάμεσα και σε κράτη με διαφορετικά κοινωνικά συστήματα. Όπως σωστά παραδέχτηκε ο υπουργός των Έξωτερικών της Ελλάδος κ. Κωστόπουλος, σε δηλώσεις του κατά την ημέρα της υπογραφής των συμφωνιών: «Αί σημερινά συμφωνία, είπε, αποτελούν τρανήν απόδειξιν ότι εκεί όπου υπάρχει καλή θέλησις, κράτη όχι μόνον με όμοιδη, άλλ' ακαί με διάφορα καθεστώτα δύνανται να διακαονοίζουν τας μεταξύ των σχέσεις, εν τῷ πλαισίῳ τῶν συγχρόνων γενικωτέρων αντιλήψεων. Είναι βέβαιον, ότι ή ειρηνική συμβίωσις αποτελεεί επιταγήν του σημερινού παγκοσμίου αίσθήματος». Οι ελληνοβουλγαρικές συμφωνίες καταγράφονται στο ενεργητικό της κυβέρνησης και αποτελούν μια καλή αρχή για τον προσανατολισμό της έξωτερικής ελληνικής πολιτικής, με βάση τα ελληνικά έθνικα συμφέροντα, που, ως ελπίζουμε, θα ολοκληρωθεί.

Οι συμφωνίες που υπογράφηκαν και επικυρώθηκαν, δώδεκα τον αριθμόν, είναι οι εξής: 1) Συμφωνία «περί διακαονοισμού τῶν εκκρεμῶν οίκονομικῶν ζητημάτων και ανάπτυξεως οίκονομικής συνεργασίας», με συνημμένα σ' αυτή δύο πρωτόκολλα. 2) Συμφωνία «περί οδικῶν μεταφορῶν έμπορευμάτων και επιβατῶν». 3) Συμφωνία «περί ταχυδρομικῶν επικοινωνιῶν και τηλεπικοινωνιῶν». 4) Συμφωνία «περί συνεργασίας εις τον τομέα του τουρισμού. 5) Συμφωνία «επί της ναυτιλίας». 6) Συμφωνία «περί άμοιβαίων γεωγειασκῶν διευκαλύψεων». 7) Συμφωνία «περί συνεργασίας δια την χρησιμοποίησιν τῶν υδάτων τῶν διαρρεάντων τα έδαφη τῶν δύο χωρῶν ποταμῶν». 8) «Μακροπρόθεσμος έμπορική συμφωνία και συμφωνία πληρωμῶν». 9) Συμφωνία «περί δελτιώσεως τῶν σιδηροδρομικῶν συγκοινωνιῶν». 10) Συμφωνία «περί εγκαταστάσεως άπ' εὐθείας αεροπορικού διαδρόμου Ἀθηνῶν — Σόφιας». 11) Συμφωνία «περί τακτικῶν έμπορικῶν αεροπορικῶν γραμμῶν». 12) Πρόγραμμα επιστημονικής και μορφωτικής συνεργασίας.

Όλες οι παραπάνω συμφωνίες είναι σημαντικώτατες. Ἰδιαίτερα όμως σημαντικές και ωφέλιμες από ελληνική πλευρά είναι οι συμφωνίες για το διακαονοισμό του θέματος τῶν επανορθώσεων, για την οίκονομική συνεργασία, για τη συνεργασία στη χρησιμοποίηση τῶν υδάτων τῶν ποταμῶν και ή μακροπρόθεσμη έμπορική συμφωνία. Με τη συμφωνία για τα νερά τῶν ποταμῶν δημιουργείται ένας πρόσθετος παράγοντας, που θα συμβάλει στην προώθηση της οίκονομικής μας ανάπτυξης στο γεωργικό τομέα, ειδικώτερα στον έδαφικό χώρο της Βόρειας Ἑλλάδος. Ἀλλά και στον τομέα της βιομηχανικής μας ανάπτυξης, οι συμφωνίες στο σύνολό τους θα αποτελέσουν πρόσθετο επίσης επιβοηθητικό παράγοντα. Βάσιμα επίσης αναμένουν άνθηση τα λιμάνια της Βόρειας Ἑλλάδος και ιδιαίτερα της Θεσσαλονίκης, με τη διοχέτευση μέσω αὐτῶν σημαντικού μέρους του εμπορίου της Βουλγαρίας και με την πορεία του χρόνου και τῶν άλλων χωρῶν της Βαλκανικής και της Μεσογείου.

Πρέπει επίσης να υπογραμμισθεί ότι μέσα στο δίμηνο σχεδόν που πέρασε από την υπογραφή τῶν συμφωνιῶν, έγινε και γίνεται και από τις δυο πλευρές και με ταχύτατο ρυθμό, ότι πρέπει, για να μπούν σε εφαρμογή και πράξη οι συμφωνίες αυτές. Ἡ πρόσφατη πενθήμερη επίσκεψη στη Σόφια του Ἑλληνα υπουργού τῶν Ἐξωτερικῶν, έδωσε την εύκαιρία να διαπιστωθεί επίσημα και από τις δύο πλευρές και με έμφανή ικανοποίηση ή πρόοδος στην εφαρμογή τῶν συμφωνιῶν. Ἡ δισπίστωσις αυτή, οι ένθουσιώδεις εκδηλώσεις με τις οποίες έγινε δεκτός ο κ. Κωστόπουλος στη Βουλγαρία, ή σταθερή θέση της Βουλγαρίας υπέρ τῶν ελληνικῶν απόψεων στο κυπριακό, ή επανάληψη για μια ακόμα φορά κατά τρόπο πανηγυρικό με το στόμα του ίδιου του Βούλγαρου πρωθυπουργού κ. Ζίφκωφ, ότι ή Βουλγαρία δέν τρέφει καμμιά απολύτως έδαφική βλέψη κατά της Ἑλλάδος, δημιουργούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις και τις δυνατότητες, ή ελληνοβουλγαρική συνεργασία να αναπτυχθεί ακόμα περισσότερο και να περάσει το οίκονομικο-έμπορικό πλαίσιο και στο πολιτικό πεδίο για τη δημιουργία μιᾶς ζώνης στα Βαλκάνια, που θα απομακρύνει το βραχνά της πυρηνικής καταστρεφής και θα αποδυσμεύσει τεράσια υλικά μέσα που τώρα απορροφούνται από τις υπέρογκες στρατιωτικές δαπάνες, για να χρησιμοποιηθοῦν στην επιτάχυνση της οίκονομικής ανάπτυξης. Ἡ Ἑλλάδα έχει ιδιαίτερο ένδιαφέρον να αξιοποιήσει το ταχύτερο και στο έπακρο τις σχετικές προτάσεις και χειρονομίες τῶν Βαλκανικῶν γειτόνων μας.

Οι επενδύσεις τῶν ξένων κεφαλαίων

Στον ήμερήσιο τύπο αναγράφηκε ή πληροφορία ότι οι αρμόδιοι κυβερνητικοί παράγοντες μελετοῦν το ζήτημα της προσαρμογής τῶν διατάξεων του νόμου 2687)53 «περί προσελκύσεως ξένων κεφαλαίων». Το πνεῦμα της προσαρμογής αφορά κυρίως την αποσαφήνιση της έννοιας «παραγωγική επένδυση», γιατί από τη μέχρι τώρα εφαρμογή του νόμου προκύπτει ότι σε αρκετές περιπτώσεις οι ξένοι κεφαλαιούχοι κάθε άλλο παρά

στους παραγωγικούς κλάδους και ιδιαίτερα στη βιομηχανία προέβησαν σε τοποθετήσεις κεφαλαίων. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η αναπροσαρμογή του Ν. 2687)53 προς την κατεύθυνση της διευκρινίσεως του ουσιαστικού περιεχομένου της έννοιας «παραγωγική επένδυση», θα βάλει φραγμό στην άσυδρασία των ξένων επενδυτών, ώστε οι τοποθετήσεις των κεφαλαίων της να είναι πραγματικά παραγωγικές. Άλλα αυτό δεν αποτελεί ριζική θεραπεία στην κακοδαιμονία που συνεπάγεται η διαδικασία που καθιέρωσε, προς όφελος των ξένων μονοπωλίων ο νόμος 2687)53. Η διαδικασία αυτή είναι δεσμευτική για την εθνική οικονομία, προβλέπει άποικιακές εκχωρήσεις υπέρ των ξένων επενδυτών, εξασθενίζει τις δυνατότητες εσωτερικής συσσώρευσης και σε τελευταία ανάλυση αντί να βοηθάει στην εκβιομηχάνιση της χώρας αποτελεί τροχοπέδη. Γι' αυτό αν πραγματικά η Κυβέρνηση θέλει να αξιοποιήσει τη συσσώρευση του εξωτερικού, δεν έχει παρά να προχωρήσει χωρίς δισταγμούς στην ανασθεώρηση της άποικιακής διαδικασίας του Ν. 2687)53 και την καθιέρωση ενός νέου οικονομικο - τεχνικο - νομικού σχήματος χωρίς δεσμεύσεις και καταθλιπτικούς όρους, έτσι που τελικώς οι ξένες επενδύσεις να έρχονται σαν μια συμπληρωματική πηγή πόρων στην εσωτερική συσσώρευση, που θα βοηθήσει στην επιτάχυνση της οικονομικής αναπτύξεως του τόπου.

Η δημιουργία της ΕΤΒΑ

Στα πλαίσια των θεσμικών προσαρμογών και της δημιουργίας των απαραίτητων φορέων, η Νομοθετική Έπιτροπή Έξουσιοδοτήσεως ανέκρινε το κυβερνητικό νομοσχέδιο για τη συγχώνευση του ΟΒΑ και του ΟΧΟΑ σε ενιαίο πιστωτικό οργανισμό, υπό τον τίτλο «Έθνική Τράπεζα Βιομηχανικής Αναπτύξεως» (ΕΤΒΑ). Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η ΕΤΒΑ σαν επιχείρηση που ανήκει 100% στο ελληνικό δημόσιο με σκοπό τη μεσομακροπρόθεσμη δανειοδότηση, την ίδρυση επιχειρήσεων κλπ., αποτελεί θετικό βήμα προς την κατεύθυνση της προσαρμογής του τραπεζιτικού συστήματος που δεσπόζεται από την κυριαρχική επικοάτηση των συγκροτημάτων της Έθνικής και της Εμπορικής Τραπέζης. Άλλ' αυτό δεν αρκεί. Το ζήτημα του αν τελικά θα εξελιχθή σε συντελεστή ενίσχυσης του έργου της βιομηχανίας δεν λύνεται με την δημιουργία ενός καταλλήλου οργανωτικού σχήματος, έστω και αν αυτό θα στηρίζονταν σε επαρκή αποθέματα κεφαλαίων. Το βασικό στην προκειμένη περίπτωση είναι αν η ΕΤΒΑ θα βρεθεί κάτω από τον όσο το δυνατό μειωμένο έλεγχο και ύποταξη στα ξένα και ντόπια μονοπώλια, που όπως είναι γνωστό αντιστρατεύονται το εθνικό αίτημα της εκβιομηχάνισης. Αν αυτό γίνει —και υπάρχουν προϋποθέσεις γι' αυτό σήμερα— τότε μπορεί να εξελιχθεί σε ένα ωφέλιμο για την οικονομική ανάπτυξη του τόπου θεσμό. Αν όχι, τότε εκφράζοντας τη θέληση των ξένων και ντόπιων μονοπωλητών θα υπηρετήσει σκοπούς διωμετρικά αντίθετους από εκείνους που διαγράφονται στο νομοσχέδιο που ανέκρινε η Νομοθετική Έπιτροπή Έξουσιοδοτήσεως.

Το νομοσχέδιο για τον αναδασμό

Το νομοσχέδιο, που πρόκειται να συζητηθεί προσεχώς στη Νομοθετική Έπιτροπή Έξουσιοδοτήσεως, σχετίζεται με την επιτάχυνση της διαδικασίας του αναδασμού της γης, που ως το 1962 εφαρμόστηκε μόνο σε 164 χωριά και σε έκταση 1.074.600 στρεμμάτων, ανταποκρίνεται στην ανάγκη να παρακαμφθούν ως ένα βαθμό οι αρνητικές επιπτώσεις του πολυτεμαχισμού της αγροτικής ιδιοκτησίας και να ενισχυθεί η αποδοτικότητα των αγροτικών εκμεταλλεύσεων. Κανένας δεν μπορεί ν' αμφισβητήσει ότι ο πολυτεμαχισμός της αγροτικής ιδιοκτησίας παρεμποδίζει την εκμηχάνιση της γεωργίας σ' όλα τα στάδια της καλλιεργητικής διαδικασίας, ότι ένα μέρος της παραγωγικής γης το άχρηστεύει, προκειμένου να διατηρούνται διόμοι και σύνορα μεταξύ τεμαχίων διαφορετικής ιδιοκτησίας, ότι προκαλεί μεγάλη σπατάλη χρόνου και εργασίας, εξ αιτίας των μεγάλων αποστάσεων μεταξύ των αγροτεμαχίων της ίδιας ιδιοκτησίας κλπ. Τα μέχρι σήμερα δεδομένα από αναδασμό στη χώρα μας δείχνουν ότι το αγροτικό εισόδημα αυξάνει από 100—200%. Γι' αυτό, το νομοσχέδιο για τον αναδασμό αποτελεί θετικό βήμα. Όμως

αίτὸ δὲν ἔπαρκει. Καὶ μετὰ τὸν ἀναδασμὸ πολλὰς δεκάδες χιλιάδες ἀγροτικὲς ἐκμεταλλεύσεις δὲν θὰ ἔπαρκουν γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴ βιωσιμότητά τους, πού τὴν ἀπειλεῖ ἡ πολύμορφη διεισδυτικὴ δραστηριότητα τοῦ ἐμποροτραπεζιτικοῦ καὶ βιομηχανικοῦ κεφαλαίου. Εἶναι ἀπαραίτητο νὰ συνδυαστεῖ ὁ ἀναδασμὸς μὲ μέτρα πού θὰ τείνουν νὰ ἐξαλείψουν τὰ μισοφεουδαρχικὰ ὑπολείμματα πού ὑπάρχουν ἀκόμα στὴν ἀγροτικὴ οἰκονομία, ὥστε νὰ ἐξασφαλιστεῖ μεγαλύτερος κλῆρος στὶς νῆνες ἀγροτικὲς ἐκμεταλλεύσεις. Σὲ συνέχεια πρέπει τὸ ἴδιο τὸ κράτος νὰ θεσπίσει κίνητρα καὶ νὰ διευκολύνει μὲ κατάλληλη χρηματοπιστωτικὴ πολιτικὴ τὴ συνεταιριστικὴ ὀργάνωση τῆς παραγωγῆς ἀπὸ τὴ φάση τῆς σπορᾶς ἕως τὴν ἐπεξεργασία καὶ τὴ διάθεση τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων στὴν ἀγορά. Πράγμα πού θὰ ὀδηγήσει στὴ δημιουργία ἀποδοτικῶν ἀγροτικῶν ἐκμεταλλεύσεων, ἱκανῶν νὰ ἐφαρμόσουν σὲ μεγάλη κλίμακα τὴν ἐκμηχάνιση, τὴν ἄρδευση, τὴ χρησιμοποίηση τῶν χημικῶν λιπασμάτων κλπ. Παράλληλα, ἡ ἐκτέλεση ἀπὸ τὸ δημόσιο σειρᾶς ἐνγειοβελτιωτικῶν ἔργων θὰ ἐξασφάλιζε τὴν ἀναγκαίαν ὑποδομὴ, ὥστε νὰ μπεῖ ἡ ἀγροτικὴ μας οἰκονομία στὸ δρόμο τῶν οὐσιαστικῶν ἐπιτευγμάτων, πού τόσο πολὺ εὐνοοῦν οἱ ἐδαφολογικοὶ καὶ κλιματολογικοὶ ὄροι τῆς χώρας.

Τὰ σκάνδαλα τῆς ΔΕΗ

Νὰ σχολιάσει κανεὶς σὲ χαμηλοὺς τόνους τὰ σκάνδαλα πού ἔφερε στὴν ἐπιφάνεια ἡ ἐκθεση τῶν δικαστικῶν πού ἔκαναν τὸν ἔλεγχο εἰς τὴ ΔΕΗ, εἶναι ἀδύνατο. Ἐναι τόσα καὶ τέτοια ὅσα ἀποκαλύφθηκαν, ὥστε δίκαια προκάλεσαν τὴν ἀγανάκτηση κάθε τίμιου πολίτη αὐτῆς τῆς χώρας.

Ἄλλη μιὰ φορὰ διαπιστώνεται κάτι πού εἶναι πιά κοινὴ συνείδησις: Στὴ διάρκεια τῆς περασμένης δεκαετίας, κυβερνήτες καὶ μεγάλο μέρος τοῦ μηχανισμοῦ διοικήσεως πού τοὺς ἐξυπηρέτησε τυφλά, μετέτρεψαν σὲ φέουδὸ τους τὴ χώρα καὶ διαχειρίσθηκαν τὸν ἐθνικὸ πλοῦτο καὶ τὸν ἰδρώτα τοῦ λαοῦ γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν συμφερόντων μιᾶς ἀδίστακτης ὁμάδας ἀνθρώπων.

Τί νὰ δεῖ πρῶτα καὶ τί ἕστερα κανένας στὶς ἀποκαλύψεις τῆς ἐκθέσεως. Δὲν ὑπάρχει ἐνέργεια τῆς διοικήσεως τῆς ΔΕΗ — μὲ τίς τιμητικὲς ἐξαιρέσεις πού ἀναφέρονται στὴ ἐκθεση — πού νὰ μὴν κρύβει τὴ συναλλαγὴ, τὴ ρεμούλα, τὸν ψυχρὸ ὑπολογισμὸ γιὰ τὴν κομπίνα. Κι' αὐτὴ ἡ νοοτροπία ἐπεκτείνεται ὡς τὴν ὑπεύθυνη πολιτικὴ ἡγεσία.

Ὅπως σωστὰ γράφεται στὸν καθημερινὸ τύπο, παρόμοια σκάνδαλα ἀποκαλύπτονται κάθε τόσο καὶ ἡ σημερινὴ κυβέρνησις, πού ἔφθασε στὴν ἐξουσία μὲ ἓνα ἀπὸ τὰ συνθήματά της τὸν ἠθικὸ καθαρμό, δείχνει ἀδικαιολόγητη ἀναβλητικότητα καὶ διστακτικότητα στὴν ἐκκαθάριση αὐτοῦ τοῦ αἵσχους. Ἐχει ὑποχρέωση σ) νὰ ἐπεκτείνει τὸν ἔλεγχο χωρὶς καθυστερήσεις σ' ὅλους τοὺς τομείους τῆς δημόσιας ζωῆς καὶ β) νὰ μὴ σταματῆσει στὶς ἀποκαλύψεις, ἀλλὰ νὰ προχωρήσει στὴν ἀμείλικτη τιμωρία τῶν ἀνθρώπων σφετεριστῶν τοῦ ἐθνικοῦ πλοῦτου.

Εἰσαγωγικὲς ἐξετάσεις : ἀρχὴ ὀδυνῶν

Ἀπὸ τὶς 15 Σεπτεμβρίου ὡς τὶς 5 Ὀκτωβρίου διεξάγονται οἱ εἰσιτήριοι διαγωνισμοὶ γιὰ τὴν ἐγγραφή τῶν σπουδαστῶν στὰ ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα γιὰ τὸ ἔτος 1964 - 65. Οἱ διαγωνισμοὶ ὡς γνωστόν, θὰ διενεργηθοῦν στὶς μεγαλύτερες πόλεις τῆς Ἑλλάδος (Ἀθήνα, Πειραιά, Θεσσαλονίκη, Βέλο, Πάτρα, Ἰωάννινα, Σέρρες, Τρίπολη, Χανιά, Ἡράκλειο, Χαλκίδα, Λαμία κ.λ.π.) καὶ ἡ ὅλη προσπάθεια θὰ κινητοποιήσῃ κατὰ τρόπο πρωτοφανῆ καὶ ἀνθρώπους καὶ μέσα.

Τὸ περιοδικὸ ἔχει ἐκφράσει τὴν ἀπόψή του γιὰ τὰ κυβερνητικὰ μέτρα καὶ γενικὰ καὶ σὲ εἰδικὲς πλευρὰς τους καὶ θὰ ἐπανέλθει καὶ στὸ μάλλον. Ἐδῶ θὰ θέλαμε νὰ θίξουμε ἓνα σημεῖο: Ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰσακτέων φέτος στὶς διάφορες σχολές εἶναι κατὰ κανόνα αὐξημένος. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ πρέπει νὰ χαιρετισθεῖ, γιὰτὶ ἂν ἐπιβιώσουμε τὴν ἀνάπτυξη τῆς χώρας, μιὰ πρώτη καὶ βασικὴ ἐπένδυση πρέπει νὰ εἶναι ἡ δημιουργία ἀρκικοῦ ἀριθμοῦ νέων ἐπιστημόνων. Ἀλλὰ ἡ αὐξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν εἰσαγομένων εἶναι τὸ πρῶτο βῆμα. Περὰ ἀπ' αὐτό, πρόβλεψε ἡ Κυβέρνησις γιὰ τὴ σωστὴ ἐκπαίδευσή τους; Σὲ τί ἐργαστήρια θὰ

άσκηθούν οι εισαγόμενοι; Ή θα ταλαιπωρούνται πάλι κατά ομάδας μέχρι το καλοκαίρι, για μια πλημελή άσκηση ή για να χάσουν στο τέλος το χρόνο τους λόγω έλλειψης εργαστηρίων; Γνωρίζουμε ότι η δημιουργία αιθουσών, εργαστηρίων κ.λ.π. δεν είναι κάτι που γίνεται μέσα σε λίγους μήνες. Άλλα τί έχει αρχίσει να γίνεται και ποια προοπτική υπάρχει; Ύστερα πώς αντιμετωπίζει το Υπουργείο το θέμα των πανεπιστημιακών βοηθών και επιμελητών, όταν είναι γνωστό ότι οι σήμερα διορισμένοι δεν επαρκούν ούτε για τη στοιχειώδη άσκηση και του παλαιού, περιορισμένου αριθμού σπουδαστών; Και τέλος, ως πότε θα χρονίζει το θέμα της πληρώσεως των κενών πανεπιστημιακών έδρων και της δημιουργίας νέων, όπως απαιτεί η επιστημονική και τεχνολογική πρόοδος της εποχής μας;

Ή χώρα μας έχει ανάγκη από εκβιομηχάνιση και συγχρονισμό γενικότερα. Μια προϋπόθεση είναι η δημιουργία επιστημονικών και τεχνικών στελεχών. Άλλα η δημιουργία τους δημιουργεί μια πρόσθετη ευθύνη για την κυβέρνηση: τη δημιουργία των συνθηκών που θα τους επιτρέψουν να εργασθούν παραγωγικά για τη χώρα κι όχι να φυτοζωούν ή να παίρνουν το δρόμο της ξενιτιάς. Τα προβλήματα είναι αλληλεξαρτημένα. Γι' αυτό ακριβώς απαιτούν μια σύμμετρη προώθηση, ώστε οι διάφορες προϋποθέσεις να πληροούνται αμοιβαία. Κάθε θετικό βήμα παίρνει αξία μόνο όταν συντονίζεται με τη γενικότερη κίνηση της πραγματικότητας. Άλλοιώς υπάρχει κίνδυνος να γίνη πρόξενος νέων προβλημάτων.

Ή δημοκρατία στα συνδικάτα

Ύστερα από τη μακρά περίοδο του αντιδημοκρατικού καθεστώτος που η άκρα δεξιά επέβαλε στο συνδικαλιστικό κίνημα της χώρας, το νομοθετικό διάταγμα που ψήφισε η Έπιτροπή Έξουσιοδοτήσεως αποτελεί ένα σοβαρώτατο βήμα για την έξυγιανση του ελληνικού συνδικαλισμού και την αποκατάσταση της ομαλότητας και της δημοκρατίας στη λειτουργία του.

Ή πλειοψηφία της ήγεσίας των υπό την ΓΣΕΕ συνδικάτων και ιδιαίτερα η ήγεςία της ΓΣΙΕΕ, που διατηρήθηκε με τη βία και τη νοθεία, την σύθαιρεσία και τις προστατευτικές επεμβάσεις του κράτους της δεξιάς, όργιασε σε βάρος των Έλλήνων εργατών και πρόδωσε τα συμφέροντά τους.

Το νέο νομοθετικό διάταγμα εκφράζει βασικά το νόημα των εκλογών της 16ης Φεβρουαρίου και αποτελεί την επινδράβευση των αγώνων του ελληνικού λαού και της εργατικής τάξεως ιδιαίτερα. Ή κυβέρνηση, κάτω από την πίεση των ελληνικών και ξένων αντιδραστικών δυνάμεων, υπεχώρησε και δέχθηκε να τροποποιήσει το αρχικό σχέδιο, απαλείφοντας μια σειρά διατάξεις, έτσι που δευκολύνει —έστω και πρόσκαιρα— την παραμονή όρισμένων εργατοπατέρων στις ήγεσίες των σωματείων και αφήνει περιθώρια για παραβιάσεις της δημοκρατίας και καταστατοληψίες της θελήσεως των Έλλήνων εργατών.

Όστόσο, είναι γεγονός, πώς με τις υπόλοιπες διατάξεις του νομοθετικού διατάγματος αποτρέπονται οι παρεμβάσεις του υπουργείου και των νομοσυχών, επιβάλλεται η προσαρμογή των καταστατικών των σωματείων και η απάλειψη των αντιδημοκρατικών όρων, που απέκλειαν απ' το συνδικαλιστική ζωή χιλιάδες εργατών και δεκάδες σωματείων, προβλέπεται και διασφαλίζεται η έλευθέρη έκφραση της θελήσεως των εργατών κατά την εκλογή των όργάνων των σωματείων, κλπ.

Μετά την ψήφιση του ν. διατάγματος, οι δυνάμεις της δεξιάς κινούνται δραστήρια για τη ματαίωση της εφαρμογής του και δυστυχώς με την υποστήριξη πολλών ποινραγώντων του κέντρου και της κυβερνήσεως. Στα παρασκήνια γίνονται παζαρέματα για συμβιβασμούς με τη δεξιά, προσπάθεια για την αντικατάσταση των Μακρήδων με άλλη της ίδιας ποιότητας και ανυπόληπτη μεταξύ των Έλλήνων εργατών ήγεςία, και φαίνεται καθαρά η τάση να άγνοηθεί το γνήσιο δημοκρατικό συνδικαλιστικό κίνημα, που με τους συνεπείς αγώνες του χρεωκόπησε τους έγκάθετους στα σωματεία και μαζί και τους προστάτες τους.

Μπροστά στο νέο σχολικό έτος

Ο καινούργιος σχολικός χρόνος άρχισε. Τα παιδιά ξαναγύρισαν στα προαύλια και στις αίθουσες των σχολείων τους, ενώ δάσκαλοι και καθηγητές ξαναρχίζουν το βαρύ και υπεύθυνο παιδευτικό τους έργο. Άλλα φέτος έχουν συντελεστεί κάποιες μεταβολές μέσα

στο σύνολο του παιδευτικού μηχανισμού της χώρας. Τα παιδιά γράφτηκαν στην Α' τάξη του Γυμνασίου δίχως εισαγωγικές εξετάσεις· δεν επλήρωσαν κανενός είδους εισφορά· παίρνουν τα διδαχτικά βιβλία δωρεάν· εξαγγέλλονται συσσίτια σε πλατειά κλίμακα· θα διδαχθούν στην Α' τάξη τα Αρχαία Έλληνικά από δόκιμες μεταφράσεις και θ' αρχίσουν να μπαίνουν στο πνεύμα του Αρχαίου κόσμου με άνεση.

Οι Δάσκαλοι και οι Καθηγητές, έξ' άλλου, πέτυχαν σχετικά ικανοποιητικές οικονομικές παροχές κ' έχουν θετικές ελπίδες ότι θα λυθεί εύνοϊκά το γενικό μισθολογικό και βαθμολογικό τους πρόβλημα. Το γεγονός ότι η παιδεία πάει να πάρει τη θέση που της αρμόζει μέσα στην κοινωνική ζωή της χώρας, προδίνει και την ανάλογη ακτινοβολία στους λειτουργούς της· ο εκπαιδευτικός, είτε της βασικής είτε της Μέσης Έκπαίδευσης, είχε κατακτήσει ο παρίας της κοινωνίας, πράγμα που καταρράκωνε ήθικα και ψυχολογικά το δάσκαλο και τον καθηγητή, με αποτέλεσμα, φυσικά, την ολοκληρωτική κατάπτωση της παιδευτικής μηχανής, και την κατάπτωση σε συνέχεια του μορφωτικού επιπέδου του Έλληνικού λαού.

Με τα δεδομένα αυτά, που πολύ συνοπτικά έθίξαμε, ανοίγουν αισιόδοξες προοπτικές για την παιδεία. Η αίσθηση ότι η παιδεία μπαίνει στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος της Πολιτείας και η συνείδηση από την πλευρά των υπευθύνων ότι δεν μπορεί να νοηθεί οικονομική ανάπτυξη και έθνικη προκοπή χωρίς παιδεία ανεδασμένη ποιοτικά και προσαρμοσμένη στις ανάγκες της εποχής μας, αποτελεί πραγματικά το πιο εύοινο κ' ελπιδοφόρο μήνυμα για το έθνικό μας μέλλον. Ο νόμος που ψηφίστηκε αυτές τις ημέρες από τη «Μικρή Βουλή» παρουσιάζει αρκετά θετικά σημεία; παρά τις ανεπάρκειες και τις ελλείψεις που θα μπορούσε κανείς να παρατηρήσει. Τα θετικά, όμως, σημεία του νομοθετήματος θα αποχτήσουν την πραγματική σημασία και θ' αποδώσουν το αποτέλεσμα, που όλοι αναμένουμε, έφ' όσον γίνουν πράξη και εφαρμοστούν με πνεύμα δημιουργικό από όλους τους παράγοντες της παιδείας.

Η εννιάχρονη υποχρεωτική φοίτηση αποτελεί κατάκτηση της παιδείας μας· η Ισοτιμία της δημοτικής και της καθαρεύουσας προωθεί —δίχως βέβαια και να λύει— το γλωσσικό πρόβλημα μέσα στην εκπαιδευτική λειτουργία· η διδασκαλία των Αρχαίων Έλληνικών από δόκιμες μεταφράσεις στί πρώτες τάξεις του Γυμνασίου θα λυτρώσει την παιδική ψυχή από τον παράκαιρο πνευματικό βασανισμό πάνω σ' όρισμένους ξερούς τύπους της αρχαίας Γραμματικής και του Συντακτικού και θα την οδηγήσει στη βαθύτερη και γόνιμη γνωριμία με την ελληνική αρχαιότητα.

Παραμένουν, όμως, κ' όρισμένες λειτουργικές αδυναμίες στον εκπαιδευτικό μας μηχανισμό, που σκιάζουν την αισιόδοξία, με την οποία ανοίγει η φετινή σχολική χρονιά. Τα τεράστια κενά από άποψη διδαχτικού προσωπικού, και ιδιαίτερα των πιο καιριων κλάδων· οι τρομαχτικές ελλείψεις διδαχτηριακών χώρων· η ανυπαρξία καλών και συγχρονισμένων βιβλίων. Ίδου μερικές από τις λειτουργικές αδυναμίες της Έκπαιδευσής μας. Δεν είμαστε από τους βιαστικούς που θέλουν, σώνει και καλά, να γίνουν όλα «διά μαγείας» μέσα σ' ένα μήνα ή και σε ένα χρόνο. Αν, ωστόσο, δεν καταβληθεί προσπάθεια ώστε να καλυφθούν κατά ποσοστό σημαντικό οι λειτουργικές αυτές ελλείψεις, και αν δεν προγραμματισθεί όρθολογιστικά ή εξάλειψή τους στο συντομότερο δυνατό χρονικά διάστημα, υπάρχει σίγουρος ο κίνδυνος να τιναχτεί στον αγέρα όλο το οικοδόμημα που πάει να στήσει ο εκπαιδευτικός νόμος που ψηφίστηκε.

Μπορεί να πάρει σάρκα και οστά το πνεύμα του ίδιου αυτού του νόμου και να προκύψει παιδευτικό αποτέλεσμα μέσα σε αίθουσα με 80 και 90 και 100 μαθητές; Μπορεί, ακόμα, ο δάσκαλος ή ο καθηγητής να αποδώσει θετικά στο έργο του, όταν, φορτωμένος και με τις υπερωρίες —έστω και πληρωμένες—, φτάνει τις 38 και τις 40 ώρες την εβδομάδα; Άλλα για τώρα στεκόμαστε εδώ και δεχόμαστε πώς γίνεται η αρχή. Και θεωρούμε όλα αυτά τα άρθρα του νόμου, που ψηφίστηκε, πώς αποτελούν μόνο την αρχή. Θέλουμε να πιστεύουμε πώς το ενδιαφέρον της υπεύθυνης Πολιτείας θα εξακολουθήσει να υπάρχει σε βαθμούς διαρκώς έντεινόμενους και με ρυθμούς συνεχώς επιταχυνόμενους.

Οι προσδοκίες που παιδιών, των εκατοντάδων χιλιάδων και εκατομμυρίων παιδιών της Ελλάδας, που άφησαν την ξεγνοιασιά του παιγνιδιού των κακοκαιριάτικων διακοπών και ξαναμπήκαν στο θρανίο, πρέπει να ικανοποιηθούν, και μαζί τους θα ικανοποιηθούν και οι προσδοκίες του Έθνους και του Λαού.